

ΚΡΗΤΙΚΑ 574

ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΟΡΤΗΣ
ΤΟΥ ΗΓΕΜΟΝΟΣ
ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΛΟΞ... 7661 α'
Χρ...
ΕΙΣΚΟΤΗΣ...
Αριθ. 940.54/ΚΡΗ

ΚΡΗΤΙΚΑ 577

ΚΡΗΤΙΚΗ ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΗΡΑΚΛΕΙΩΤΩΝ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΟΡΤΗΣ
ΤΟΥ ΠΓΕΜΟΝΟΣ

ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ
ΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΠΡΙΓΚΗΠΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Εκ του Τυπογραφείου Σ. Κ. Βλαστού
20 ΟΔΟΣ ΝΙΚΗΣ — ΑΠΟΛΛΩΝΟΣ 2

1899

937

VII
VI
XVII

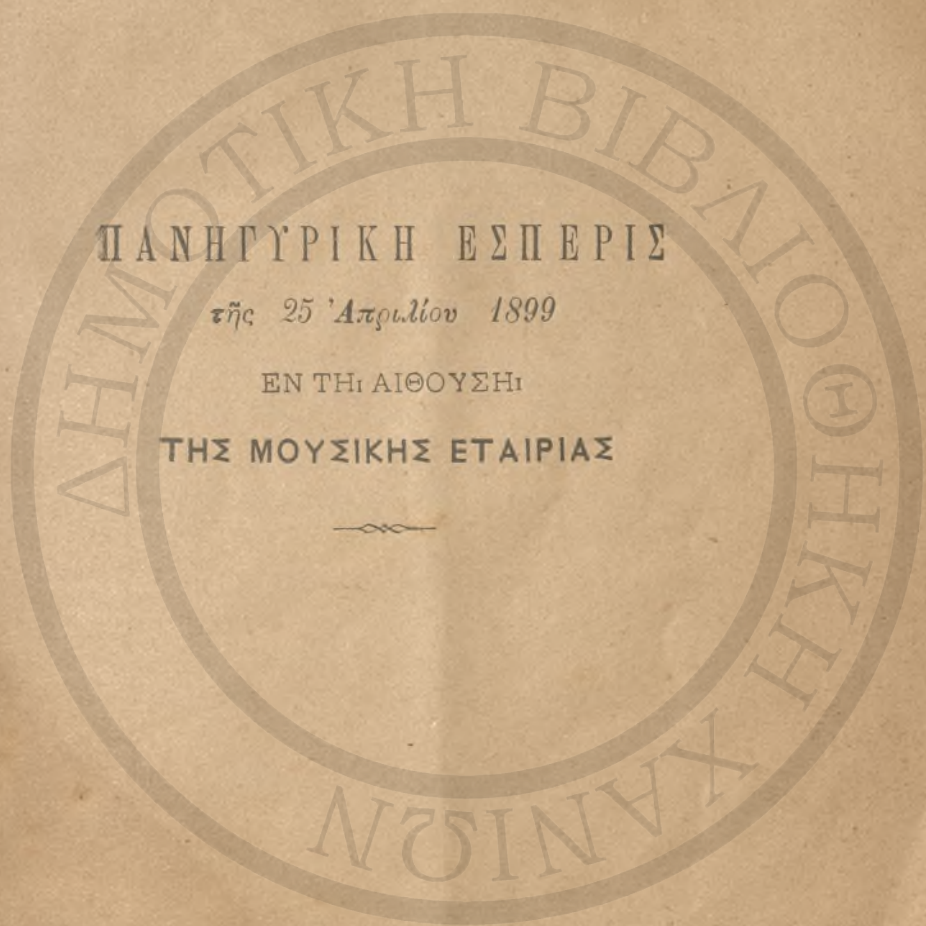

ΚΡΗΤΙΚΑ 577

ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΗ ΕΣΠΕΡΙΣ

τῆς 25 Ἀπριλίου 1899

ΕΝ Τῆ ΑΙΘΟΥΣῃ

ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ

ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ

Ι. Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗ

Συνεορτάζοντες μετὰ τῶν ἐν Κρήτῃ καὶ ἀλλαχοῦ ἀδελφῶν καὶ πάντων τῶν Ἑλλήνων ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τοῦ βασιλικοῦ πρίγκηπος τῆς Ἑλλάδος Γεωργίου, παρεκαλέσαμεν ἀριστεῖς τοῦ λόγου καὶ τῆς ποιήσεως, ὡς τοὺς γνησιωτέρους ἀντιπροσώπους καὶ ἐρμηνευτὰς τῆς ἑλληνικῆς ψυχῆς, ἵνα διαδηλώσωσι τὰ αἰσθήματα, ὑφ' ὧν πάντες πληρούμεθα, ἀξιωθέντες, μετὰ τόσους χρόνους δοκιμασιῶν, νὰ πανηγυρίσωμεν, ἐν οὕτωσὶ εὐδοιῶν ἡμέρᾳ, τὴν πρώτην ἡγεμονικὴν ἑορτὴν τῆς ἐλευθέρου Κρητικῆς πολιτείας.

ΛΟΓΟΣ
Γ. ΣΩΤΗΡΙΑΔΟΥ

Μετ' ὀλίγον δαφνηφόροι ποιηταί, τὰ δῶρα αὐτῶν λαμβάνοντες ἀπὸ αὐτὰς τὰς χεῖρας τῶν φίλων των Μουσῶν, θὰ πλέξωσι τὸν εὐθαλῆ στέφανον, τὸν ὁποῖον ἡ μεγάλη μητέρα πατρίς ἐπιθέτει εἰς τὸ ἀκτινοβολοῦν μέτωπον τῆς πολυαγαπημένης τῆς θυγατρὸς, τῆς δοξασμένης Κρήτης.

Διὰ τὸν στέφανον τοῦτον θὰ προσφέρω ἓνα μικρὸν τοῦ ἀγροῦ ἄνθος, τὸ ὁποῖον ἔδρεψα εἰς τὰ ριζώματα τῶν βουνῶν τῆς τιμημένης νήσου, θρεμμένον εἰς τὸν παρθενικὸν κόλπον τῆς ἱεῤῃς τῆς γῆς, ζωντανεμμένον εἰς τὸ καθαρὸν φῶς τοῦ ἡλίου, ὅστις τὸ ὠραῖόν τῆς πρόσωπον ἐφώτισε πάντα.

Μετὸν ἀκτινοῦφαντον πέπλον τῆς ἀλληγορίας προβάλλον εἰς τὸ φανερόν, ὅπως κάθε μυστήριον ὑψηλόν, τὸ ἀνεξερεῖντον πνεῦμα τοῦ λαοῦ, τοῦ ἐξόχως ποιητικοῦ λαοῦ τῆς Κρήτης, προεῖδεν ἀπὸ τὰ βάθη χρόνων μακρυνῶν καὶ γεμάτων ἀπὸ συμφορὰς ἀρρήτους τὸν σωτῆρά του ἅγιον,

σπεύδοντα ἐπὶ νεφελῶν ὡς ἰππότην χρυσοδόρατον ἀπὸ τῆς ὕψης τοῦ σκοτεινισμένου ἀέρος του, διὰ τὴν σῶσιν τὴν ἀλυσσοδετην κόρην εἰς τὸ πλάγι τῆς βρύσης, τῆς ὁποίας τὸ ἀγγὺν νῆμα μὲ ἀγρίαν ζηλοτυπίαν ἐφύλαττε τὸ φοβερὸ θηρίον.

Καὶ ἔψαλλεν ὁ λαὸς τὴν πανώρηκα κόρην, τὴν μοναχορρηγοπούλα, τὴν ὁποίαν, τελευταῖον εὐγενέστατον θῦμα μακρᾶς σειρᾶς φρικτῶν ἀνθρωποθυσιῶν, ἀρπάζει ἀπὸ τοὺς ὀδόντας τοῦ μισαροῦ θηρίου ὁ Τροπαιοφόρος ἅγιος, ὁ ὠμορφοκαβαλλάρης, καὶ τὴν παραδίδει νυμφοστόλιστη εἰς τὴν κατάπληκτὴν ἐκ τῆς χαρᾶς μητέρα.

Ἰδὲ χαρὰν τῇ γίνηκε εἰς ὅλην τὴν οἰκουμένην!

Ἄπὸ τῆς σήμερον κ' ἐμπρὸς ἄφοβη πάντα νῆσαι,

Ἐπὶ κείνα τὰ ἄγρια θηρία κανένα μὴ φοβᾶσαι...

Τὸ λέγει ὁ Ἅγιος· καὶ μὲ πίστιν ἀσάλευτην δέχεται εἰς τὰ βάθη τῆς ψυχῆς του ὁ ἀδολίευτος ἑλληνικὸς λαὸς τὸ οὐράνιον φῶνμα.

Ἄλλὰ μὴ δὲν ἐπίστευσε πάντοτε ὁ ἑλληνικὸς λαός, μὴ δὲν ἤλπισε πάντοτε;

Τὸ ὄνειρον ἦτο ἡ ζωὴ του, ἡ ποίησις ἦτο ἡ μαντεία του, θεία φωνὴ πάντοτε ἡ πίστις του.

Καὶ τὰ ὄνειρά του εἶδε τελούμενα, τὰ μαντεύματα τῶν ἀγνώστων του Μουσαίων ἀληθεύοντα ὁ θεὸς αὐτῆς τὸν ἐδοκίμασε—τὸν ἐδοκίμασε πικρῶς—ἀλλὰ δὲν τὸν ἐγκατελίπεν. Εἰς τὸ λίκνον ἑνὸς βασιλικοῦ νηπίου ἐγονυπέτησέ ποτε ἔνδακρυς καὶ μυστικὰ ἐπρόφερε τὸ ἱερὸν ὄνομα,

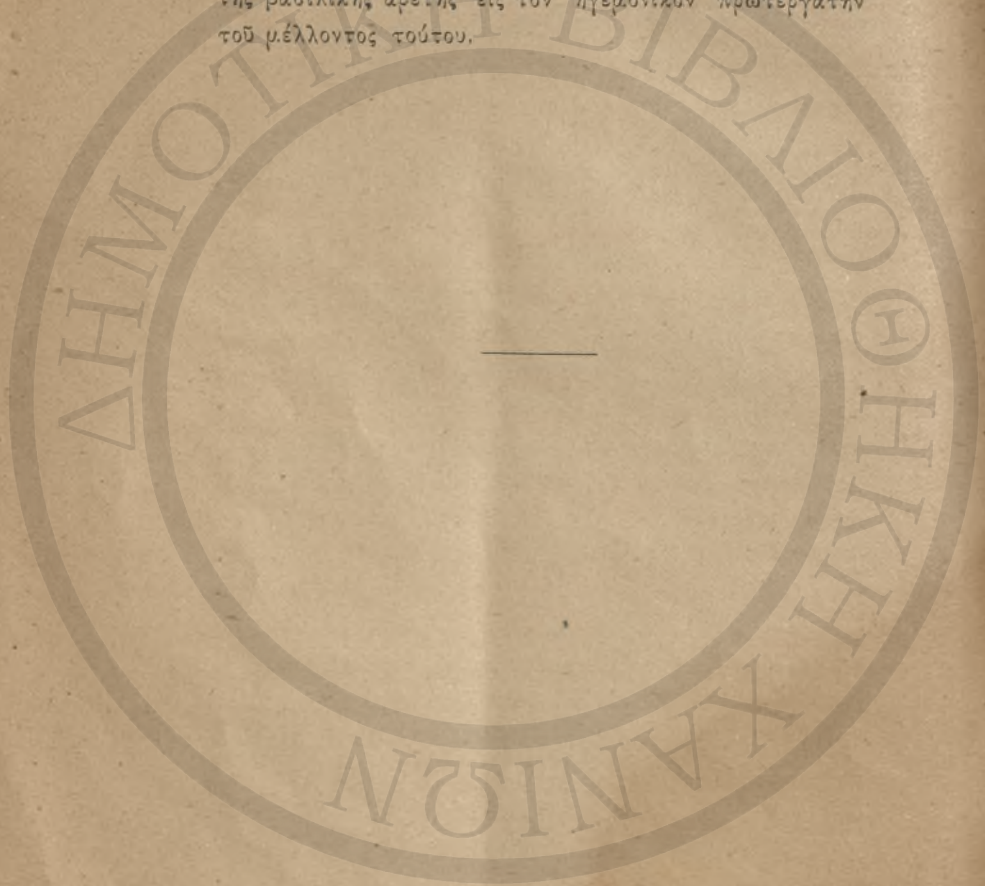
εις τὸ ὁποῖον συγκεντρώνει τῆς μεγάλης του ἱστορίας τὰς σεμνοτάτας θερησκευτικὰς ἀναμνήσεις, τῆς αἵματοστέπτου δόξης του τὴν πικροτάτην μνήμην, τῶν ἐλπίδων του τὸν ἀπέραντον στοχασμόν.

Εἰς τὸ μέτωπον ἐνὸς βασιλικοῦ νεανίου εἶδε πρὸ μικροῦ μὲ φωτεινὰ γράμματα γραμμένην τὴν ἀπολύτρωσιν καὶ μὲ τὸ ἡράκλειον αὐτοῦ ἀνάστημα μετρᾶ τὰς ἐλπίδας, ποῦ ζωογονοῦν τὸ μέλλον τῆς λυτρωμένης κόρης, τῆς παρηγορημένης μητρὸς.

Ἰδοῦ, οἱ χρησμοὶ πάντες ἐπληρώθησαν. Μήπως ἀπατώμεθα καὶ ἀγνοοῦμεν, ὅτι δὲν ἔχομεν πλέον τί νὰ ζητήσωμεν; Ἀφοῦ τῆς ἐλευθερίας ὁ ἥλιος εἰς τὸν ὀρίζοντά μας ἀνέτειλε καὶ τὸ φῶς τῆς ἐλπίζομένης ἐπὶ αἰῶνας ἀποκαλύψεως διεσπάρη εἰς τὸν κόσμον μας, αἱ προφητεῖαι παρῆλθον πλέον. ὦ! ἡ ἐλπίς εἶνε ποιήσεως ἡδονὴ καὶ ἡ πίστις ἡ ἀφελῆς γλυκεῖα ἐλπίς, βαρὺ δὲ τὸ κράτος τῆς νέας ἐντολῆς.

Ἄλλ' αὕτῃ εἶνε πλέον ἡ μόνη ἔμπροσθέν μας ὁδός. Θὰ τὴν βαδίσωμεν καὶ καθῆκον ἀμείλικτον ἔχομεν ν' ἀναγνωρίσωμεν τὴν ὀφειλὴν ταύτην ἀκριβῶς ἐν τῷ μέσῳ τῶν διαχύσεων τῆς δικαίας χαρᾶς καὶ ἀγαλλιᾶσεως, ἥτις εἰς τοιαύτην ἡμέραν καὶ εἰς τοιαύτην στιγμὴν εἶνε ὁμοίως φόρος εὐγνωμοσύνης καὶ καρπὸς ἀληθινῆς πίστεως πρὸς τοὺς ἀθανάτους τελεσιουργοὺς τῆς ἐλευθερίας τῆς μεγάλης Κρήτης, πρὸς τοὺς σημερινοὺς οἰκοδόμους τοῦ εὐέλπιδος αὐτῆς μέλλοντος.

Τὸν στέφανον τῆς ἀνδρείας ἔπλεξεν ἡ δόξα εἰς τοὺς
νικήσαντας· εἶθε καὶ ἡ ἱστορία ν' ἀναγνωρίσῃ τὸ ἀξίωμα
τῆς βασιλικῆς ἀρετῆς εἰς τὸν ἡγεμονικὸν πρωτεργάτην
τοῦ μέλλοντος τούτου.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΡΗΤΗΝ

ὑπὸ Α. ΠΡΟΒΕΛΕΓΓΙΟΥ

Τριγύρω στ' ἄρματα τὰ τιμημένα
ποῦ ἤσουχάζουνε, ἢ Δόξα φτερουγίζει
καὶ μ' ὄνειρα πολέμων περασμένα,
θριάμβων ὄνειρα, τὰ ναουρίζει.

Καὶ μέσ' ἀπ' τάρματα πηρῶ καὶ λάμπει,
ὡσάν Δύτης χαμόγελο, ἢ Εἰρήνη
στὸ διάβα τῆς φυτρόνου ρόδα, κρῖνοι·
ὄρη στολίζονται καὶ ματωμένοι κάμποι.

ὦ, τί Ἀπρίλης, ποῦ πρωτοξανοίγει
ἐλεύθερη τὴν ξακουσμένη χώρα,
καὶ τὰ λουλούδια του τὰ μυροφόρα
μὲ τ' ἀφθάρτα τῆς λευθερίας λουλούδια σμίγει!

ὦ θεία Εἰρήνη, ποῦ χιλιάδες σ' εὐλογοῦνε,
ποῦ κ' ἢ χιλιάδες ποῦ δὲν σ' ἔχουν γνωρισμένη
κοιμᾶνται ποῖδ' ἔλυκα κ' ἀναπαυμένοι
στὸ μνήμα, ποῦ τὰ βήματά σου ἠχολογοῦνε!

Δόξα μαζί καί Ειρήνη, οὐράνια ταίρια,
προσφέρουν τήν ἀτίμητη κορῶννα,
πού σφυροκόπησαν ἡρώων χέρια,
στὸν ὑπερήφανο τῆς Κρήτης Ἴηγεμόνα.

Ἐν ἡ κορῶννα, π' ὠνεϊρεύθηκεν ἡ Κρήτη,
στὸ πῦρ τοῦ μαρτυρίου της· κάθε πετράδι
ρίχνει τ' ἀκτινοδόλημα τ' Ἀποσπερίτη,
εἶνε μιὰ δόξα, μιὰ θυσία, ἐν' Ἀρχάδι!

Ἀγκάλιασέ τον, μεγαλόκαρδη Ἀμαζόνα!
Ἐλη ἡ ἀγάπη, ἔλος ὁ πόνος, κι' ἔλοι εἰ πόθος,
πούχεν ἡ μάννα σου γιά σένα στὸν αἰῶνα,
μέσ' στὴν καρδιά του ἐστάλαξαν, βαθιὰ τοὺς νοιώθει.

Σὺ τώρα τοῦγινες γλυκειὰ πατρίδα,
σὺ δόξα του, στοργή του, καύχημά του!
τῶν ἱερῶν σου πόθων ἡ ἐλπίδα
καίει σὰν ἅγιο φῶς μέσ' στὴν καρδιά του.

ΚΡΗΤΙΚΟΣ ΑΠΡΙΛΗΣ

ὑπὸ ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ

. . . Νὰ πῆ τῷ Σγουρογάλλινος νὰ μὴ μὲ περιμένῃ
Καὶ νὰ φορέσῃ φορεσιὰ μαύρη σκοτεινιασμένη,
Νὰ κόψῃ τὰ ξυθά μαλλιά. . .

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΣΑΚΚΑΛΟΥΤΑΝΝΗ

Λυῶστε τὰ χιόνια, τῶν Σφακιῶν ἀπάτητες μαδάρες
Καὶ κάμετέ τα ἀμέτρητες θροιστικῆς βρυσοῦλες,
Ξυπνήστε, ρίμες Κρητικῆς, καὶ γύρω στῆς κιθάρες
Χορεῦτε πανευφρόσυνα, τοῦ Κάστρου Ἑλληνοπούλες!

Τὸ νέο τραγοῦδι στὸν παλῆρὸ τὸν ἤχον κελαϊθῆστε,
Ἄηδόνια στὰ κιτρόφυλλα καὶ στῆς καρδιῆς Κορνάροι,
Παντοῦ ὅπου γῆς ἐλεύθερη καὶ σκιάδα, διαλαλήτε
Τῆς Ἀρετούσας τῆς χαρῆς μὲ τὸ χλωρὸ βλαστάρι.
Λακκιώτικα ἀσημάριμα, πρωτάκουστα βροντῆστε!

Καὶ σεῖς ὦ πετροχώματα χιλιςφωτοκαμένα,
Βάλτε τὸ πρασινὸ-ξανθὸ τῶν ἀμπελιῶν στολιῆδι,
Κι ἄς ἀπλωθεῖν τὰ ληφύτα κι ἄς κρύψουν φουντωμένα
Τὸ κάθε ξεθεμέλιωμα, τὸ κάθε ἀποκαϊδι!

Κ' ἐσύ, κορφή τῆς Κρητικῆς θυσίας, Δασκαλογιάννη,
Ρίξε ἀπ' τὰ βάθη τῶν καιρῶν τὴν ἄτρεμη λαλιά σου:
Φόρεσε, Σγουρομάλλινη, βασιλικὸ στεφάνι
Καὶ λευκοφόρα, ἀνέμισε τὰ δλόξανθα μαλλιὰ σου!

Τὸ αἷμα που σὲ πότισεν ὁ ξένος μακελλάρης
Γιὰ ἰδὲς τί 'Απρίλης ἔγεινε καὶ πῶς μοσχοβολάει!
Τροπαιοφόρος χάραξε μακρυάθε καβαλάρης·
'Άλλο! στὸ μαῦρο Δράκοντα ποῦ σὲ παραφυλάει!

*Μετ' ὅλην προσοχὴν
καὶ Μοναζία*

ΝΩΤΙΟΝ

ΣΤΟΝ ΗΓΕΜΟΝΑ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

ὑπὸ Ι. ΠΟΛΕΜΗ

Χρόνια καὶ χρόνια καὶ καιροὺς σὲ καρτεροῦσε ἡ Κρήτη
ἄλλοτε εἰς τὴν ἀπάτητη κορφή τοῦ Ψηλορείτη
ποῦ συντροφεύουν οἱ ἀήτοί μετ' ἄξια παλληγκάρια·
ἄλλοτε στὰ ματθόβρεκτα τῶν κάμπων τῆς χορτάρια
πλέκοντας μετὰ τὰ φύλλα τῶν τῆς δόξης τὰ στεφάνια
καὶ σέρνοντας τὰ ράκη τῆς μετὰ τὴν περηφάνεια·
ἄλλοτε στ' ἀκρογιάλια τῆς τ' ἀφροπεριχυμένα
κι' ἄλλοτε πάλι στοῦ Ἄρκαδιοῦ τὰ ἐρείπια τὰ καμμένα
ποῦ κάθε μαύρη πέτρα του τὴν λευθερίαν κηρύττει...
Χρόνια καὶ χρόνια καὶ καιροὺς σὲ καρτεροῦσε ἡ Κρήτη

Σὲ καρτεροῦσε κι' ἔχυνε τῆς παντεχιᾶς τὸ δάκρυ
κι' ἀναβεν ἀνυπόμονη φωτιάς ἀπ' ἀκρὴ ὡς ἀκρὴ,
κι' ἐνώπιον ἀψηφοῦσε ἀκούραστη τὴν γύμνια καὶ τὴν φτώχεια,
ὡσάν τὴν τίγρι ἐπάλευε μέσ' σ' τῆς σκλαβιάς τὰ βρόχια
κι' ἔτρωγε μετὰ τὰ δόντια τῆς τὴν τρίδιπλη ἀλυσίδα·
ὡς ποῦ μιὰ μέρα ἐξύπνηθεν ἡ κοιμισμένη ἐλπίδα,
κι' ἡ σκλάβια ἢ ἀνυπότακτη, λαχανιασμένη ἀκόμα
σάν εἶδε πῶς ἐπάτησες τὸ ἐλεύθερό της χῶμα,
ἔκραξε μετὰ βαρεῖα φωνὴ ποῦ ἀκούσθη ὡς ἐδῶ χάμου :
« Καλὸ 'ς τὸ βασιλόπαιδο, καλὸ 'ς τὸ βασιλεῖά μου !

« Τὸ θρόνο ποῦ θὰ κάθουσα : σ' τὸν ἔφτιασα μονάχη
ἀπὸ τὰ σκόρπια κόκκαλα ποῦθρα σὲ κάθε μάχη·

ξ'τὸ στέμμα ποῦ σοῦ φόρεσα ξ'τάρχοντικὸ κεφάλι
ἀντὶ ρουμπίνια, ἔβαλα αἷμ' ἀπὸ μάχαις πάλι
κι' ἀντὶ διαμάντια, δάκρυα ποῦ ὡς τώρα εἶχαν χυμένα
τ' ἀποδιωγμένα μου ὄφρανα ποῦ ἐγύριζαν ἔξτὰ ξένα !
Φόρεσε τὴν κορῶνά σου ὁ κόσμος νὰ εἰρηνέψη
ἢ ἀναγαλλιάση καρπερὴ κ' ἡ γῆ ποῦχε στειρέψει,
νὰ βγάλῃ λούλουδ' ἀνθηρὰ τὸ ἐλεύθερό μου χῶμα...
Ποιὸς ξέρει ποιά κρυτὴ χαρὰ μᾶς περιμένει ἀκόμα ! *

ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΗΑ

ὑπὸ ΓΕΩΡΓ. ΣΟΥΡΗ

Ἰέστε το μὲ τὰ λαγοῦτα, ἴεστε το μὲ τὰ βιολιῶ
ὅτι σήμερα γιορτάζει τὸ παιδί τοῦ Βασιληῶ.

Ἄη-Γεωργή καβαλάρη,
φώτισε τὸ παλληκάρι.

Δὸς του θάρρος νὰ φουκώση
τὴν αὐτόνομη παντιέρα,
κι' ἡ ψυχὴ του νὰ φτερώση
μὲ τῆς Κρήτης τὸν ἄερα.

Ἄη-Γεωργή καβαλάρη, δὸς του δόξα περισσὴ
ν' ἀτσαλώση τὸ κορμὶ του ἴστῆς ἀνδρείας τὸ νησί.

Ἰέστε το μὲ τὰ λαγοῦτα, ἴεστε το μὲ τὰ βιολιῶ
ὅτι σήμερα γιορτάζει τὸ παιδί τοῦ Βασιληῶ.

Πᾶνε πίκραις μας πολλαῖς
καὶ φαρμάκια καὶ χολαῖς.

Περασμένα ξεχασμένα. τώρα γελαστοὶ περνοῦμε,
πάντα μιὰ χαρὰ μᾶς κάνει γίλιαις λύπαις νὰ ξεχνοῦμε.

Τίρι λίρι, τίρι λίρι,
νὰ γιορτῆ, νὰ πανηγύρι.
Καρτεροῦν ἴστο περιγιάλι
ἀππροφόραις κορασιάς,
θεμελιόνοντα καὶ πάλι
γχεμισμέναις Ἰκκλησιαῖς.

Ὁ σταυρὸς δλόρθος λάμπει,
ἐλουλούδισαν οἱ κάμποι,
τρέχει κόσμος ἀπὸ πέρα
ἔμπρὸς ἄσπεν Ἕπατο νὰ πέση,
πάει πάει ἄσπεν ἄερα
καὶ τῶν Μπέηδων τὸ φέσι.

Χίλια χρόνια νὰ μᾶς ζήσης, Ἕπατέ μας ζηλευτέ,
μόνη μας παρηγοριά,
μάτια, ποῦ μὲς ἄσπεν σπλαδιά των δὲν ἐκλάφανε ποτέ,
κλαῖνε γιὰ τὴν λευθεριά.

Τώρα πλημμυρεῖ τὸ δάκρυ, ποῦ τὸ στείρειψαν οἱ πόνοι
καὶ τῆς συμφορᾶς οἱ χρόνοι,
τώρα πλημμυρεῖ τὸ δάκρυ, ποῦ ἄν ἄνοιξης βροχή
ἔροσουλίζει τὴν ψυχή.

Ἰσχυοὶ γύρω του πετοῦνε, γιγαντεύουν καὶ ἠψηλόνουν,
καὶ τὸ παλληκάρ' ἰσχιόνουν.
Γιόρτασε μὲς ἄσπεν νησί μας, σὲ τιμᾶ νὰ τὸ τιμᾶς,
βάλε βράκαις καὶ σαρδίνια κι' ἔλα χόρεψε μ' ἐμᾶς.

Ἰπέστε το μὲ τὰ λαγοῦτα, πέστε το μὲ τὰ βιολιά
ὅτι σήμερα γιορτάζει τὸ παιδί τοῦ Βασιληᾶ.

Νά το νά, τὸ συντροφεύουν πολιτεύματα καὶ νόμοι,
πέρνα μὲς ἄπὸ τουφέκια, ποῦ καπνοβολοῦν ἀκόμη,
πέρνα μὲς ἄπὸ τουφέκια,
ποῦ ἔριξαν ἀστροπελέκια.

Ὁ καπνὸς των σὲ κυκλῶνει μὲ λαχτάρα μας κρυφή
καὶ κορῶνα κάνει γύρω ἄσπεν τρανή σου τὴν κορφή.

Ἄχ! πῶς ἤθελα ῥοτῆς Ἰδῆς νὰ πετάξω τὸ βουνό,
 ποῦδγαλε τὸν κεραυνό,
καὶ μονάχος μὲς ῥστοὺς πάγουσ καὶ ῥστοὺς ὄμβρους τοὺς
 [βραχδαίους
πρῶτῃ βράδῃ ν' ἀντικρύξω τοὺς Δακτύλους τοὺς Ἰδαίους,
 ποῦ μεγάλωσαν μιὰ ῥμέρα
 τὸν Ὀλύμπιον πατέρα.

Νὰ ξεχάσω τοῦ πολέμου
τὴν θεότρελλη γωνιά,
καὶ νὰ πιῶ τὸν ναργιλέ μου
μὲς ῥοτῆς Κρήτης τὰ Χανιά.

Ἄχ! πῶς ἤθελα ν' ἀφήτω τοὺς συγχρόνους Ἀθηναίους,
 τοὺς χαζοὺς, τοὺς κεχηγναίους,
 σὲ πολιτευμάτων χάθραις
 νὰ παρλάρουνε παλάθραις.

Γεῖά σου, Κρήτη τιμημένη, ποῦ γιορτάζεις Πασχαλιά,
ἔχι μ' ἄρματα σὰν πρῶτα, σήμερα μὲ τὰ φιλιά,
σήμερα χωρὶς τουφέκι, σήμερα μὲ τὴν ἐλγή,
καὶ ξάπλόνει τὰ κλαδιά της ἢ χρυσῆ πορτοκαλιά
καὶ ξαρμάτῳτῳ διαβαίνεις μὲ τὸν γυῖο τοῦ Βασιληῶ.

Τῆς ὀρφάνιας οἱ καῦμοί
λησμενεῦνται ῥστὸ χορό,
φάτε ἄλευθεριῶς ψωμί,
πιῆτε ἄλευθεριῶς νερό.

Παῖζε, Κρητικὴ παντιέρα,
ῥστὸν καθάρισ τὸν ἀέρα.
Τοὺς κυματισμοὺς της ὄλοι

δακρυσμένοι τούς κυττοῦν,
Ναύαρχοι, Στρατοὶ καὶ Στόλοι
τὴν Λαμπρὴ τῆς χαιρετιῦν.

Ἄχι πῶς ἤθελα ν' ἀφήσω
λιμαδόρους μελιρρούτους,
καὶ πυρρίχιον νὰ στήσω
μὲ τῆς Κρήτης τοὺς προκρίτους,
κι' ἐδεπὰ νὰ καταθέσω τ' ὄπλο μου τὸ φλογερό,
ποῦ τ' ἀγόρασα γιὰ χάξι· 'στοῦ πολέμου τὸν καιρό.

Ὅποιον βρῆσκω ν' ἀγκαλιάζω,
ζήτω ζήτω νὰ φωνάζω,
καὶ σὰν ἄλογο Μαξέπα
νὰ πηδῆσω 'στὴ Χαλέπα,
μὲς 'στοῦ Γεωργίου τὸ Παλάτι,
χιλίκα νὰ τοῦ 'πῶ σπολλάτη.

Μὲ τὸν Πρίγκηπα νὰ μείνω,
Δρόξ Νουμάς κι' ἐγὼ νὰ γίνω,
νὰ τοῦ στρώνω νὰ κοιμᾶται, νὰ τοῦ στρώνω νὰ δεῖπνῶ,
λεοντόκαρδος νὰ πέφτη κι' Ἐκατόγχειρ νὰ ξυπνῶ.

Ἄς μᾶς ἔρχονται μαντάτα μὲ χιόνι το περιστέρι,
Ἄη-Γεωργὴ στέκε πάντα 'στὸ δεξί του τὸ πλευρό,
καὶ τὸ κόκκινο σημάδι τῆς σημαίας μὲ τ' ἀστέρι
ὀλογάλανο κι' ἐκεῖνο νὰ τὸ κἀνη μὲ Σταυρό.

ΛΟΓΟΣ

Σ ΠΥΡ. Π. ΛΑΜΠΡΟΥ

Ἐπὶ τῶν δελφίνων τοῦ Αἰγαίου μετὰ τὴν λύραν ἀνά χειρὰς δίκην ἄλλου Ἀρίονος ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ τῶν Μουσῶν σὺν ἡγαγόν σήμερον οἱ ποιηταὶ διὰ τῶν γλαυκῶν κελεύθων τοῦ Μυρτώου εἰς τὴν νῆσον ἣν κατηύγασαν πρὸ μικροῦ γλυκεῖται αἱ ἀκτῖνες τοῦ ἀστέρου τῆς Βῆθλεέμ.

Δὲν ἔχω λύραν ἐγὼ νὰ δονήσω τὰς χορδὰς αὐτῆς καὶ δι' αὐτῶν νὰ συγκινήσω τὴν καρδίαν ὑμῶν τὴν παλλομένην. Βάλλω τὸν δάκτυλον εἰς τὰς σελίδας τῆς ἱστορίας, καὶ παρελαύνουσι πρὸ ἐμοῦ εἰκόνες δόξης καὶ μεγαλείου, εἰκόνες φρίκης καὶ ἐρημώσεως, καὶ τέλος φέρεται ὁ νοῦς μου εἰς τὴν τελευταίαν τῶν σελίδων, εἰκόνα γαλήνης μετὰ φοβερὰν πεντακυμίαν.

Ἀκολουθήσατέ με εἰς τῆς λευκοστόλου Ἰδης τὸ ἄντρον ἐκεῖνο, ἐν ᾧ ὑπὸ τῶν Νυμφῶν γαλακτοτροφούμενος καὶ φρουρούμενος ὑπὸ τῶν Κουρήτων κλαυθμυρίζει νεογέννητος ὁ μέγας τῶν Ἑλλήνων θεός. Χαῖρε Κρήτη ἡ γενέτειρα τοῦ μεγάλου Διός.

Τοῦ Διὸς δ' ἐκείνου τὸ σκῆπτρον κρατεῖ ἔπειτα στίβαρον ὁ διογενὴς τοῦ Λαβυρίνθου δεσπότης, ὁ ναυπηγὸς

κραταιοῦ στόλου, ὁ ἰσχυρὸς θαλασσοκράτωρ ὁ ἐμβάλλον
τὸν τρόμον εἰς τοὺς ἀπολιτίστους τοῦ Αἰγαίου πειρατάς.
Χαῖρε Κρήτη ἡ πατρίς τοῦ Μίνως.

Ἐκατόμπολις ὑφούσαι ἐν μέσῳ τῶν θαλασσῶν, καὶ
ὅτε οἱ ἑλληνικοὶ λαοὶ, καταβαίνοντες ἀπὸ τοῦ ὕψους
εἰς τὴν ἐπιπέδον αὐτοῦ ἢ φαντασία, ἔπαυσαν πλαστοουργοῦν-
τες θεοὺς, μὴ δυναμένη νὰ γεννήσῃ πλέον ἄλλον Δία,
ἔγεινες ὅμως σὺ κοιτὶς ἄλλου θεοῦ, θεοῦ μεγάλου, οὗ τὴν
ἰσχὺν ἠσθάνθη ἡ πατρίς τοῦ Λυκούργου καὶ ἡ γενέτειρα
τοῦ Σόλωνος, τοῦ Νόμου. Χαῖρε Κρήτη ἡ πατρίς τῆς
ἀρχαίας Εὐνομίας.

Ἄλλ' ὅπου οἱ νόμοι εἶνε σεβαστοὶ, εὐτυχοῦσιν οἱ λαοὶ
καὶ μεγαλύνονται αἱ πόλεις καὶ κοσμεῖ ἡ τέχνη τὰ ἄσπρη
καὶ τοὺς οἴκους. Διὰ τοῦτο εἶδες σὺ ἐπὶ τῆς γῆς σου,
μετὰ τὸν Δαίδαλον, τὸν Δίποινον καὶ τὴν Σκύλλιν, ὧν
ἡ φήμη ὑπερπόντιος διεπεραιώθη ἐκ τῆς Κρήτης εἰς τὴν
Ἑλλάδα, ὧν ἡ ἀριστοτεχνικὴ σμίλη ἐκόσμησε τοὺς ναοὺς
καὶ τὰς ἀγορὰς τῶν πόλεων τῶν ἑλληνίδων. Διὰ τοῦτο οἱ
νησιωτικοὶ σου βράχοι ἀντήχησαν ὑπὸ τῶν ἐμπνευσμένων
πατριωτικῶν ἀσμάτων τοῦ Ὑβρίου, καὶ ὁ πυρρῆχιος
ἐπτέρωσε τοὺς πόδας ἐνόπλων χορευτῶν καὶ ὁ Θαλήτας
ἐτόνισε τὰς χορδὰς τῆς λύρας του, πρόσχημα ἔχων τὴν
ᾠδὴν καὶ πρᾶξων τὰ ἦθη διὰ τῶν ἐμμούσων αὐτοῦ μελῶν
δικῆν ἄλλων νόμων. Χαῖρε Κρήτη ἡ κοιτὶς τῆς τέχνης.

Ἀλλὰ διὰ τί σὺ ἡ μεστὴ τόσης ζωῆς, ἡ μήτηρ τέκνων
γενναίων καὶ ἔδρα πόλεων ἀνθρώπων σπαράσσεις τὰ στήθη

διὰ τῶν ἰδίων σου χειρῶν; Δὲν εἶνε Κρῆς ὁ Κνώσσιος ὡς καὶ ὁ Γορτύσιος, δὲν εἶνε Ἕλληνας ὁ Λύκιος ὅσον καὶ ὁ Ἀπολλωνιάτης; Ἐναντίον τοῦ ἀδελφοῦ βάλλουσιν ἄστοργοι τὰ τόξα οἱ περιφῆμοι τῆς Κρήτης τοξόται καὶ εἰς αἵματος ἀδελφικοῦ χύσιν ἐξαντλεῖται τόσης γενναϊότητος ἢ ὀρμῆς; Δὲν βλέπεις αἰωρούμενα μελανά ἐκ τῆς Ἑσπερίας νέφη καὶ τὸν Ῥωμαῖον βαρὺν καταπλέοντα ἐκ τοῦ Τιβέρεως ὅπως σε δουλώσῃ;

Ὁ Κρῆς ὠπλίσθη τότε. Μόνον ἔχει δουλείαν, ἔχει δουλείαν, ἀνεκραύγασε. Καὶ οἱ χθῆς ἐναντίον τοῦ ἀδελφοῦ βάλλοντες ἄστοργοι τὰ τόξα ἔδωκαν εἰς ἀλλήλους τὴν δεξιάν, καὶ ἔστρεψαν τὸ τόξον ἐναντίον τοῦ Ῥωμαίου.

Ἡγωνίσθησαν γενναίως, ἔπεσον ἥρωικῶς. Ἐν Ῥώμῃ ἐθριάμβευεν ὁ Μέτελλος ἐπὶ τῇ μεγάλῃ νίκῃ, καὶ ἐπωνομάζετο Κρητικός. Ἀλλὰ τὸ ἐπώνυμον ἐκεῖνο ἦτο τὸ ἀντίτιμον τοῦ αἵματος τοῦ τετιμημένου, τοῦ αἵματος τῶν ἀμυντόρων, τοῦ αἵματος τῶν πρώτων θυμάτων τῆς ἐλευθερίας. Ἐπὶ δύο σχεδὸν ἔτη ἐτελέσθη ἐπὶ τῆς νήσου κυνηγέσιον ἀνθρώπων· αἱ πόλεις ἔπιπτον μετὰ κρατερὰς πολιορκίας, οἱ οἴκοι ἐπυρπολοῦντο, οἱ κάτοικοι ἐσφάζοντο, καὶ οἱ αἰετοὶ τῆς Ῥώμης ἐκλάγγασαν τὴν νικητήριον αὐτῶν κλαγγὴν ἐπὶ τῆς νήσου, ἀφ' οὗ πρῶτον εἶδον αὐτοκτονοῦντας διὰ τῆς ἰδίας αὐτῶν χειρῶς ἐκείνους ὅσοι δὲν ἔπεσον ὑπὸ τῆς χειρὸς τοῦ νικητοῦ, ὅσοι δὲν ἐσφάζοντο ὑπὸ τῆς χειρὸς τοῦ Ῥωμαίου.

Οἱ ἀγωνεῖς ἐκεῖνοι εἶνε τὰ ἐγκαίνια τῆς μεγάλης ἡμέ-

ρας καθ' ἣν ἡ Κρήτη ὠρκίσθη νάγωνιζῆται διαρκῶς ὑπὲρ ἐλευθερίας. Εἶνε ἡ πρώτη μεγάλη ὑπὲρ πατρίδος θυσία ἐπὶ τῆς νήσου ἐκείνης, ἥτις μετεβλήθη διὰ τῶν αἰώνων εἰς μεγάλην ἐκκλησίαν ἐν ἣ εἶς καὶ μόνον ἐθηρσκεύθη θεός, ἡ πατρίς. Εἶνε ἡ πρώτη αἱματηρὰ σελὶς τοῦ μεγάλου ἔπους ἐφ' οὗ ὁ Κρῆς ἔγραψε διὰ δακτύλων αἱματοβαφῶν μίαν πάντοτε καὶ τὴν αὐτὴν ἐπωδὸν, τὸν θάνατον ὑπὲρ ἐλευθερίας.

Συνοικειώθη μετὰ τοῦ ὅπλου. Τὸ ὅπλον ἔγεινε τὸ ὄργανόν του, τὸ κειμήλιόν του, ὁ θησαυρός του. Ἰπῆρξεν ὅπλον ὑπὲρ ὀλίγα μόνον ἔτη μακρῶν αἰώνων ἠδυνήθη νὰ στέψη μὲ τὴν μύρτον ἐλευθέρων τῶν κρητικῶν βουῶν. Ἄλλοτε ἀνέθετε τὴν χαλκῆν του ἀσπίδα ὁ ἀρχαῖος Κρῆς εἰς τὸν Δία ἐν τοῖς ἄντροις τῆς Δίκτης καὶ τῆς Ἰδης. Παρῆλθον οἱ χρόνοι τοῦ Διὸς καὶ το ἀνεκρέμασε δούλον πρὸ τῶν ἁγίων εἰκονισμάτων τοῦ οἴκου. Τοὺς Ῥωμαίους διεδέχθησαν μετὰ αἰῶνάς τινας ἐλευθερίας, καθ' οὓς ἡ Κρήτη ἀνέπνευσεν ἐλευθέρα ἀδελφὴ τῶν ὁμοφύλων Ἑλλήνων τοῦ βυζαντιακοῦ κράτους, οἱ Ἄραβες μετὰ τοὺς Ἄραβας ἦλθον, ὅτε ἡ Δύσις ἤρατο τὸν σταυρὸν κατὰ τῆς ἑλληνικῆς Ἀνατολῆς, οἱ Γενοαῖοι, ἔπειτα οἱ Βενετοὶ, κατόπιν οἱ Τοῦρκοι. Καλειδοσκοπίον εἰκόνων παντοδαπῶν, ὧν τὸ βάθος εἶνε πάντοτε τὸ αὐτὸ, ἡ δουλεία, ἡ στυγνὴ δουλεία, καὶ ἀπέναντι τοῦ δορικτήτορος ὁ Κρῆς ὄρθιος, δάκνων τὰ χεῖλη ἑξαιμα ὑπὸ τῆς ὀδύνης, βλέπων ἐνδακρυσ τὴν γῆν του δρουμένην, τὸν οἶκόν του καίόμε-

νον, τοὺς οἰκογενεῖς του σφαζομένους, τοὺς ναοὺς του βεβηλουμένους, τὴν καρδίαν του τιτρωσκομένην, ἀλλὰ παλαίων, παλαίων μὲ τὸν πιστόν του σύντροφον, τὸ ἀκοιμητόν του ὄπλον, ἐναντίον τοῦ κατακτητοῦ. Οἱ αἰῶνες παρέρχονται, οἱ κατακτηταὶ γίνονται ἄλλοτε ἄλλοι, νέαι ἔξεις μεταβάλλουσι τὸν κόσμον, νέος πολεμικὸς τρόπος μεταρρυθμίζει τὰ ὄπλα τῆς ἐπιθέσεως καὶ τῆς ἀμύνης. Ἐν δὲν μεταβάλλεται μόνον, ἡ φιλοπατρία τοῦ Κρητός. Ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῆς ἥτις ὑφίσταται τόσας καὶ τόσας μεταβολὰς ἐν διαστήματι δύο ὄλων χιλιετηρίδων καὶ πλέον, μία ἄπτωτος ἰδέα εἶν' ἐριζωμένη δίκην δρυὸς αἰωνοβίου φυομένης ἐπὶ τῶν δειράδων τῆς κρητικῆς γῆς, ἡ ἀγάπη τῆς ἐλευθερίας. Στέναζε, στέναζε, Κρήτη δούλη.

Εἶνε ἡμέρα χαρᾶς σήμερον, καὶ τὴν χαρὰν σας αὐτὴν δὲν θέλω νὰ θολώσω ἀνασύρων τὸν πέπλον τὸν καλύπτοντα τοὺς τάφους τῶν μαρτύρων τῆς ἐθνικῆς ἰδέας. Εἶνε μαρτύρια ἀρχαῖα καὶ θυσίαι νέαι, αἵματα πεπαιωμένα καὶ αἵματα νεοσφαγῆ. Οἱ ἀρχαῖοι Μασσαλιῶται διηγοῦντο, ὅτι αἱ περὶ τὰ Σέξτια ὕδατα τῆς Γαλλίας γαῖαι, ἔνθα ὁ Μάριος ἐνίκησε τοὺς Τεύτονας, ἔγειναν εὐκαρποὶ ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν σεσηπότων ὀστέων τῶν ἐν τῇ μάχῃ πεσόντων. Τί νὰ εἰπώμεν περὶ τῆς Κρήτης; Αἱ φυλλόκομοὶ τῆς καστανείας καὶ τῶν Ἐσπερίδων τῆς τὰ χρυσᾶ μῆλα ἔχουσι χυμὸν πεποτισμένον δι' αἵματος μυριοπληθῶν θυμάτων. Ἐκάστη τῆς νήσου φάραγξ ἔχει ἀντηχίσει ὑπὸ τοῦ ὄρυμαγθοῦ τῶν ὀπλων,

ἔχει στρωθῆ διὰ νεκρῶν. Ἐκάστη πόλις μετεβλήθη πολλαίς εἰς ἐρείπια. Ἡ θάλασσα ἢ περιβρέχουσα τὰς ἀκτὰς αὐτῆς τὰς ἡρωϊκὰς δὲν ἀνέδωκεν ἅπαζ μόνον τὴν ὑποβρύχιον βοήν θυμάτος πνιγομένου ἐντὸς σάκκου ὡς ὁ Λέων Καλλέργης. Τὸ δὲ ὀλοκαύτωμα τοῦ Ἀρκαδίου εἶνε ἴσως τῶν συγκινητικωτάτων, ἀλλ' ὄχι, πολλοῦ γε καὶ δεῖ, ἢ μόνη σκηνὴ καθ' ἣν ἀνύψωσαν ἑαυτοὺς εἰς μάρτυρας ὅσοι δὲν ἠδυνήθησαν νάναδειχθῶσιν ἤρωες. Ἐπανάστασις καὶ σφαγὴ, πυρπόλησις καὶ μαρτύριον εἶνε λέξεις πληροῦσαι πᾶσαν γραμμὴν τῆς ἱστορίας τοῦ Κρητῆς ὑπὸ τὴν μυριώνυμον δουλείαν. Καὶ πᾶς οἶκος κρητικὸς ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ σειρὰν ὄλων ἡρώων ἢ θυμάτων, μαρτύρων ἢ σφαγιῶν. Στέναζε, στέναζε, Κρήτη δούλη.

Δέν με ἀκούετε τὸ πρῶτον σήμερον, Κρητῆς ἀδελφοί, φυλλομετροῦντά μεθ' ὑμῶν τῆς ἐνδόξου, τῆς ἡρωϊκῆς, τῆς ταλαιπώρου σας πατρίδος τὴν ἱστορίαν. Μὲ ἀνεβίβάσατε καὶ ἄλλοτε ἐπὶ τὸ βῆμα νὰ ψάλωμεν ὁμοῦ τὸ μνημόσυνον τῶν νεκρῶν σας. Καὶ τελέσατε μεθ' ὑμῶν τὰ νενομισμένα, σὰς παρεκέλευσα τότε νὰ σπογγίσητε τὰ δάκρυά σας, εὐαγγελιζόμενος ἡμέρας χαρᾶς.

«Τὰ ἔθνη, σὰς εἶπον τότε, κατορθοῦσι πολλαίς τὸ δίκαιον αὐτῶν, ὡς διδάσκει ἡ ἱστορία, διὰ τοῦ ἀγῶνος. Οὕτω θὰ κινήθῃ μίαν ἡμέραν ἡ Κρήτη ὀλόσωμος, μνήμων πλαιῶν ἡμερῶν καὶ ἡμερῶν νέων, ὀρκιζομένη εἰς τὸ ὄνομα τῶν ἡρώων ὄλων καὶ μαρτύρων τοῦ παρελθόντος ἀπὸ τοῦ Λασιθέου καὶ τοῦ Πανάρου μέχρι τοῦ ἡγου-

μένου τοῦ Ἀρκαδίου Γαβριήλ, ἀπ' ἄκρου ἕως ἄκρου. Ἡ γῆ αὐτῆς θὰ σεισθῆ καὶ τὰ ὄρη τῆς θὰ χορεύσωσι τὸν πυρρίχιον, καὶ ἐν μέσῳ τοῦ ὄρυμαγδοῦ τῶν ὄπλων νέων τῆς Κρήτης Κουρήτων θάναγγελθῆ εἰς τὸν κόσμον, ὅτι εἰς τὸ Ἰδαίον ἄντρον κατὰκειται ἐν λίκνῳ χρυσοῦ, ὡς ποτε ὁ Ζεὺς, νεογενῆς θεᾶ, ἡ Ἐλευθερία.

« Μετὰ μακροαῖωνα τῆς ἐλευθερίας νηστεῖαν ἀναμένετε τὴν μεγάλην τῆς ἀναστάσεως ἡμέραν, ὡς ὁ πιστός, ὅτε τὴν νύκτα τῆς μεγάλης Πέμπτης γουνοπετῆς καὶ συγκεκριμένης ἀκούει τοῦ ἱερέως ἀναφωνοῦντος ἐν εὐλαθείᾳ, ἐν ᾧ περιφέρει τὸν Ἐσταυρωμένον· « Προσκυνοῦμέν σου, τὰ πάθη, Χριστέ· δεῖξον ἡμῖν καὶ τὴν ἐνδοξίαν σου Ἀνάστασιν. » *

Προχῆλλον ἕκτοτε ὀκτὼ ἔτη ἀφ' οὗ χρόνου ἀνέγνων ἐνώπιον ὑμῶν ἐκ τῶν δέλτων τῆς ἱστορίας μεγάλων ἀγώνων καὶ μεγάλων θυσιῶν ἐξαγγελλομένην τὴν εὐδοκίαν προφητείαν. Καὶ ἐσεῖσθη ἀληθῶς ἡ κρητικὴ γῆ, καὶ ἐποτίσθη τὸ ἔδαφος τῆς Κρήτης μὲ νέα αἱμάτων ρεῖθρα, καὶ προσκνήχθησαν εἰς τὸν βωμὸν τῆς ἐλευθερίας νέαι ἑκατόμβαι, καὶ ἀνεπέμφθη πρὸς τὸν οὐρανὸν δίκην λιθάνου τοῦ ἐνὸς ὄλου λαοῦ, ποιουμένου εὐσεβεῖς λιτὰς ὑπὲρ ἀπολυτρώσεως, ὁ καπνὸς νέων ἐρειπίων, καὶ ἐστομώθησαν πρὸς νέον ἀγῶνα τὰ ξίφη, καὶ ἐπένησε καὶ πάλιν ὁ Κρητὴς θρησκῶν ὅχι τόσον τὰ νέα θύματα, ὅσον τὸν βόμβον ἐκεῖ-

* Ἰδε Παλληγγενεσίαν τῆς 28, 29 καὶ 30 Νοεμβρίου 1891.

νον τὸν συνοδεύοντα τὸ μοιραῖον Στῆτε, ὅπερ ἀνεφώνησαν εἰς τὴν ἐτοιμίην πρὸς νέας θυσίας Κρήτην οἱ ἰσχυροὶ τοῦ κόσμου, ἐπιβάλλοντες εἰς αὐτὴν νὰ ἐπαναφέρῃ τὸ ξίφος εἰς τὴν θήκην, ὅχι τόσον τὰ νέα ἐρείπια, ὅσον τὸ ναυάγιον τῶν ὑπερποντίων ἀδελφῶν τῆς ἑλληνικῆς πατρίδος, ἀναλαβοῦσας χάριν αὐτῶν ἄνισον πάλην.

Ἄλλ' ὁ τρώσας καὶ ἰάσατο. Τὰ ἔθνη κατορθοῦσι πολλάκις τὸ δίκαιον αὐτῶν διὰ τοῦ ἀγῶνος, καὶ ἡ ἦττα αὐτῆ ἄγει πολλάκις εἰς τὴν νίκην. Ἀπὸ τῶν βαθμίδων τοῦ θρόνου τοῦ βασιλέως τῶν ἡττημένων Ἑλλήνων ἀπέσπασεν ἡ εὐρωπαϊκὴ δικαιοσύνη δίκην νικητοῦ τὸν αἰρετὸν, εἰς οὗ τὰς χεῖρας παρέδωκε τὴν σημαίαν ἀφ' ἧς ἀκτινοβολοῦνται αἱ ἀκτίνες τοῦ ἀστέρος τῆς Βηθλεὲμ. Καὶ ἡ κρητικὴ γῆ ἀνεσκήρτησεν ὅτ' ἐπάτησεν ἐπ' αὐτὴν σιβαρὸν τὸν πόδα τοῦ βασιλέως τῶν Ἑλλήνων ὁ υἱός, καὶ τὰ κρητικὰ στήθη ἀνέπαλλον, ὅτε ἡ Κρήτη περιεφράντισε μὲ τὰ τελευταῖα δι' αἵματος βεβαμμένα τῶν λειμῶνών της ἄνθη τὸν ἐλευθερωτὴν.

Μετὰ μακροαῖωνα τῆς ἐλευθερίας νηστεῖαν ὁ κρητικὸς λαὸς εἶδε τὴν ἡμέραν τῆς Ἀναστάσεως, καὶ χαίρων κοσμεῖ σήμερον τὰς ἐλευθέρους του πόλεις μὲ τὴν τρίδυμον σημαίαν τοῦ ἁγίου Τίτου τοῦ μάρτυρος τῶν ἀρχαίων ἡμερῶν, τοῦ ἀστέρος τῆς Βηθλεὲμ τοῦ προαγγέλου μέλλοντος εὐδοκίου καὶ τοῦ ἁγίου Γεωργίου τοῦ πατάξαντος τὸν δράκοντα.

Χαίρε Κρήτη ἐλευθέρα.

937.—

